

معرفی کتاب

دکتر محمد رضا فخر روحانی^۱

آیت الله محمد تقی بهجت، رحمت واسعه: بیان
خصایص رحمت واسعه خدا، حضرت سیدالشهداء علیه السلام،
قم: مؤسسه فرهنگی البهجه، ۱۳۹۴ ش.

در میان عالمان شیعه، استادان و مربیان اخلاق
جایگاه ویژه‌ای دارند و بیشتر تلاش آنها در آگاه کردن
مخاطبان از ارزش کرامت انسانی است. با پیروی از
دستورات الهی و عبرت گرفتن از تاریخ اهل بیت علیهم السلام
می‌توان راه‌های سلوک و درک عمیق‌تر از دین را دریافت.
از این منظر، اندیشه‌ورزی‌های مرحوم آیت الله بهجت

(۱۲۹۵-۱۳۸۸ ش) درباره حادثه کربلا جایگاهی ویژه دارد و چراغ راه سالکان است.

مطالب کتاب رحمت واسعه که در ۳۵۲ صفحه تنظیم شده از لابلای گفتارهای
درس‌آموز مرحوم آیت الله بهجت استخراج و مرتب شده است. این کتاب بیش از آنکه
مقتلی به سبک و سیاق مقاتل متعارف باشد، بیشتر تذکرنامه اخلاقی و بیدار کننده
معنوی با محوریت توجه دادن مخاطبان به شخصیت شهدای کربلا و در رأس آنان
سیدالشهداء علیه السلام است.

باب اول کتاب، درباره محبت و ورزیدن به اهل بیت علیهم السلام است. محبت و ورزیدن و ابراز

۱. استادیار دانشگاه قم (Abumahdi1061@gmail.com)

مودت کردن به اهل بیت علیهم السلام هم نشانه اعتقاد راسخ نسبت به وظایف دینی بوده و هم شرط بهره‌مندی از عنایات آنان است. ارادت ورزی خالصانه نسبت به ائمه معصومین علیهم السلام، واسطه فیض الهی برای کل عالم است.

باب دوم به ویژگی‌های سراسر درس و تذکر در رفتار و عملکرد اصحاب ارجمند امام حسین علیه السلام اختصاص دارد. سرنوشت بلند مرتبه اصحاب و نیل یافتن به مقام والای شهادت، نتیجه ارادت ورزی خالصانه و عملی آنان نسب به آن حضرت بوده، چنانچه همین سجایای اخلاقی آنها را در حافظه تاریخ برجسته و ماندگار کرده است.

باب سوم کتاب به اهل بیت علیهم السلام و به‌ویژه سلیمان کربلا، امام حسین علیه السلام معطوف است. رفتار کریمانه امام حسین علیه السلام یکی از اسباب هدایت یافتن و رستگاری بسیاری از مردم شده است. در این بخش از کتاب، به بعضی از شبهات سیاسی از سوی برخی نویسندگان که در اصل اهداف والای آن حضرت تشکیک کرده‌اند نیز پرداخته شده است. در ادامه تحلیلی درس آموز از آزاد کردن همه اصحاب در شب عاشورا و صورت‌های گوناگون نجات بخشی انسان‌ها در حرکت تاریخی امام حسین علیه السلام مورد بررسی قرار گرفته است.

باب چهارم به نمونه‌های قساوت و شقاوت دشمنان اهل بیت علیهم السلام و به‌خصوص قاتلان امام حسین علیه السلام اشاره می‌کند. در این باب، نمونه‌هایی از اعترافات دشمنان به حقانیت اهل بیت علیهم السلام و نیز موارد آتش افروزی آنان ذکر می‌شود.

باب پنجم به درس‌ها و عبرت‌های عاشورایی اختصاص دارد. این باب که مفصل‌تر از سایر ابواب کتاب است به نکاتی درباره درس گرفتن از ماجرای عاشورا اشاره می‌کند. جنبه‌های اخلاقی، تربیتی و سیرو سلوکی خمیرمایه این باب است.

باب‌های ششم و هفتم به ابعاد تربیتی و مناسکی برگزاری مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام و اصحاب شهید آن حضرت پرداخته است. به عبارت دیگر دو باب پایانی کتاب، به آداب برگزاری شعائر و بایسته‌های منابر حسینی توجه دارد. در پایان کتاب، بیش از ۲۰ صفحه به پرسش‌ها و پاسخ‌های مربوط به سنت تکریم و تذکر عاشورا و مناسک حسینی اختصاص یافته است.